

# LATINITAS HUNGARICA

ELŐADÁS-SOROZAT A MAGYARORSZÁGI LATINSÁGRÓL

a PPKE BTK Klasszika Filológia Tanszék és a BTK Moravesik Gyula Intézet  
szervezésében

PPKE BTK, Danubianum, Budapest, Bertalan Lajos utca 2.  
317-es terem

2023. április 26. 18.00

**Tusor Péter**

## *A vatikáni levéltár Hungaricumai a kora újkorban*

*Az V. Pál által 1611-ben alapított vatikáni levéltár a 15. század végétől, 16. század elejétől a középkorral összevetve változatosabb forrásanyagot őriz. A bulla-, bréve-, szupplikáció-regisztrumok, konzisztoriális és kamarai akták sorozatai mellett egyre nagyobb számban maradtak fenn eredetiben a Magyarországról az Apostoli Székhez intézett uralkodói és egyéb misszilisek. A pápákhoz intézett levelek nyelve kizárólagosan latin, egyéb címzettek esetében is csupán elvétve olasz. Az olasz nyelv aránya az 1630-as évektől kezd valamelyest növekedni. A leveleket őrző legfontosabb fondok: Angyalvár (Archivum Arcis), az Államtitkárság (Secretaria Status) és a Borghese pápai dinasztia levéltára. A Magyarországra küldött pápai „levél” és „oklevél” jellegű brévék forrásértéke a kora újkorban szintén jelentős. Új forrásőrző sorozataik: Epistulae ad Principes, Registra Brevium.*

*A konzisztoriális levéltár mind nagyobb számban őrzi a bullák kiállításának alapjául szolgáló előkészítő iratokat (cedula/controcedula consistorialis, relatio/praeconisatio/propositio consistorialis). 1612-től kezdődik a kánoni kivizsgálási jegyzőkönyvek sorozata. A változatos elnevezésű forráscsoport (processus informativus/canicus/inquisitionis) főpapok életútjáról, illetve egyházmegyék állapotáról tett szóbeli tanúvallomásokból áll. Az esetek többségében latin nyelven tett tanúvallomások lejegyzését tartalmazzák „függő”, olykor „egyenes” beszédben. A jegyzőkönyvekhez csatolt mellékletek rendkívül változatosak: püspöki önéletrajzok, születési, iskolai bizonyítványok, kinevezési iratok, stb. Ezek jórészt hazai „kiadmányok”, melyek a Vatikán falai között maradtak meg az utókorra.*

*Külön említésre méltók a Vatikánban található peranyagok. Ismertetésük azonban már egy másik Latinitas Hungarica előadás témájául fog szolgálni a 2023. évi magyarországi pápalátogatáshoz kapcsolódóan.*

**Minden érdeklődőt hívunk és várunk!**